

Täysistunto

Tiistai 17.11.2020 klo 14.00—19.00

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2020 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

17.48 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa herra puhemies! Meillä on Suomessa upea vientiteollisuus. Se on ollut Suomen hyvinvoinnin yksi merkittävä lähde kautta aikain, ja siitä pitää pitää huolta, että se on jatkossakin näin. Tämä ei tapahdu automaattisesti näin korona-aikana. Vientiteollisuuden jälkisyklisyys sai minutkin toimimaan viime keväänä, ja siitä huolimatta, että hallitus ja Suomi ja suomalaiset onnistuivat erittäin hyvin koronan torjunnassa, sen näki jo silloin, että vientialat tulevat olemaan pulassa viiveellä. Tein kesällä lakialoitteen väylämaksun poistamisesta, ja nyt kun katson tätä vientiteollisuuden alakuloa, olen yhä vahvemmin ja vahvemmin varma siitä, että lakialoitteeni oli merkittävä. Meidän pitää varmistaa, ettei ainakaan tästä talosta käsin heikennetä meidän hienojen yritystemme kilpailukykyä, vaan käänämme katseen menneisyyden sijaan tulevaisuuteen. Tätähän toivovat lähes kaikki väylämaksun poistamiseen perehtyneet asiantuntijatkin. Itse asiassa tätä mieltä oltiin myös liikenne- ja viestintäministeriössä, kunnes ei enää yhtäkkiä oltukaan. En lähde tätä U-käännöksen syytä sen enempiä spekuloidaan tässä, mutta verojen keräämisestä tähän hallitus tykkää, ja veroluonteinen maksuhan tämä väylämaksukin on.

Mistä tässä sitten on pohjimmillaan kysymys? On kysymys suomalaisten ihmisten työpaikoista, kannattaako Suomeen investoida vai ei. Väylämaksun poisto ei luonnollisesti poista kaikkia ongelmia tai ratkaise niitä, mutta se on askel oikeaan suuntaan.

Tämän äskeisen puheen pohjalta ja sen vuoksi haluan tehdä lausumaehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistele viivyttämättä eduskunnalle lakiesityksen väylämaksujen pysyvistä luopumisesta.” — Kiitos.

17.50 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tosiaan tässähän ehdotetaan, että tämä väylämaksujen puolitus jatkuisi vielä ensi vuoden ajan. Tässä kokoomus kritisoi tätä esitystä voimakkaasti, oltaisiin tehty isompi vähennys jatkossa näihin väylämaksuihin. Tämä väliaikaisuus ensi vuoden ajan on minun mielestäni perusteltu. Olen havainnut, että kokoomuslaiset tässä salissa myös vaativat valtiontalouden menokuriin palaamista mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

sitten taas, kun täällä tulee näitä substanssilakeja ja budjettilakeja, siinä kohtaa sitten ei vaaditakaan. Mielestäni on ihan perusteltua, että tämä nyt säädetään olemaan voimassa vielä ensi vuoden ajan. Ja sitten kun väistämättä, valtiontalouden kehyksiin kun palataan, joudutaan sitä menosopeutuspuolta tarkastelemaan pitkällä aikavälillä, jotta saadaan tämä velanotto ja valtiontalous tasapainoon pitkällä aikavälillä, kunhan elvymme tästä kriisistä, niin siinä yhteydessä sitten pitää tarkastella myöskin näitä tällaisia vastaantuloja uudelleen. Sinänsä kannatan tätä hyvin vahvasti.

Ja kyllä tämä kokoomuksen painava puheenvuoro varmasti on noteerattu tässä asiassa. Toivoisin samanlaista tukea sitten, kun puhutaan esimerkiksi teollisuuden kuljetustuesta, Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutun seudun kuljetustuesta. Valitettavasti muistoni edellisen hallituksen ajalta on se, että kokoomukselta ei tähän kovasti tukea saanut, vaikka ymmärtäisin, että yhteiskuntana meidän yhteisenä tavoitteenamme pitää olla teollisuuden toimintakyky ja kilpailukyky kaikkialla Suomessa.

17.52 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa puhemies! Tosiaankin, Suomi elää viennistä, ja miksemme tukisi vientiä sen, mitä me nyt pystymme, se on ihan sanomatta selvää. Sen takia me perussuomalaisetkin olemme tästä tehneet monistelausuman, että poistetaan koko väylämaksu. Tilanne on oikeasti se, että Suomen vientiä tarvitsee tukea kaikella mahdollisella tavalla. Se on oikeasti ainoa tie tällä hetkellä tässä meidän koronan runtelemassa maassamme päästä takaisin jaloilleen. Sisämarkkinoiden pitää toimia myös, mutta vienti on kuitenkin oikeasti se, millä saadaan se oikea kasvu uudelle uralle, eikä tarvitse sitten jatkuvasti tehdä kaikennäköisiä kokeiluja yhteen sun toiseen asiaan ja rahanjakoa siihen, että saadaan hommia pyörimään. Tässä on hyvä esimerkki, millä saadaan heti pikkasen autettua vientiä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Laakso, kysyn: teittekö te lausumaehdotuksen vai tuetteko te tuota edustaja Kauniston lausumaa?

Anteeksi, tuen... [Puhemies: Siis kannatatte?] — Kannatan Kauniston lausumaa. [Puhemies: Selvä!]

17.54 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Förslaget om fortsatt halverade farledsavgifter är viktigt och stöder finländsk export och sjöfart samtidigt som det stöder just exporten när avgifterna blir lägre. Det är ändå viktigt att hålla kvar systemet med farledsavgifter eftersom det skapar ett incitament för att säkerställa att Finland har regelbundna transporter till och från Finland samt säkerställa att det finns fartyg som kan trafikera Finland vintertid utan isbrytarassistans.

Farledsavgifterna används bland annat för att finansiera isbrytning, och därför är det logiskt att de fartyg som inte har någon isklass och inte kan trafikera Finland vintertid betalar en högre farledsavgift, vilket man gör med dagens system. Det här skapar ett incitament för att det finns fartyg med hög isklass för att upprätthålla transporter till och från Finland också under en sträng isvinter. Farledsavgifterna blir också lägre för de fartyg som regelbundet trafikerar Finland, vilket stöder finländsk sjöfart under finländsk flagg, för efter det trettionde anlöpet av ett passagerarfartyg eller det tionde anlöpet av ett lastfartyg så upphör man att uppbära farledsavgift. Av den anledningen är det bra att ha farledsavgifterna kvar

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

som system men att hålla dem halverade för att stöda exporten. Det är en bra kompromiss som jag hoppas att kan fortsätta också under kommande år.

Ärade talman! Branschorganisationen Svensk Sjöfart, alltså rederierna i Sverige, skulle önska att Sverige hade samma system som Finland. Det visar att Finland i dag har ett bra system. I Sverige är farledsavgifterna mycket högre än i Finland. Sveriges sjöfartsverk föreslog för några veckor sedan att farledsavgifterna i Sverige borde höjas. Detta mitt under brinnande coronapandemi då vissa delar av sjöfarten kämpar för sin överlevnad. Förslaget är ytterst bekymmersamt, också för sjöfarten mellan Finland och Sverige, och jag har varit i kontakt med den svenska ministern i ärendet samt talat med Sveriges ambassadör i frågan. Jag hoppas att detta också är en fråga som kunde tas upp på regeringsnivå länderna emellan, och jag diskuterade frågan tidigare i dag med minister Harakka.

Det är naturligtvis så att Sveriges egna beslut fattas av Sverige, men det är ändå viktigt att man politiskt i Sverige vet att denna höjning får effekt också på trafiken mellan Sverige och Finland. Därför vädjar jag till Sverige att se på den här saken och att man också skulle kunna dra tillbaka det här förslaget. I stället skulle det vara välkommet för sjöfarten mellan Sverige och Finland om man åtminstone temporärt kunde minska farledsavgifterna, för nu måste vi hjälpa sjöfarten igenom den här krisen om trafiken ska överleva också på sikt, något som är viktigt för umgänget mellan Finland, Sverige och Åland.

Ärade talman! Vi har överlag ett bra system i Finland, och de halverade farledsavgifterna är en rätt bra och fungerande nivå då de stöder både finländsk sjöfart och finländska fartyg under finsk flagg med finländsk besättning och samtidigt stöder exporten. Jag hoppas regeringen redan nu börjar förbereda att hålla farledsavgifterna på den halverade nivån också för nästa år, 2022, alltså om två år.

Ett annat viktigt stöd för sjöfarten är de stöd som nu kanaliseras via trafik- och kommunikationsverket Traficom. Det är livsviktigt för Finlands och Ålands försörjningsberedskap på kort och på lång sikt då marknaden nu är satt ur spel genom konsekvenser som kommit av coronavirusets resebegränsningar och karantänkrav. Tidigare i veckan kom Traficom med nya beslut gällande upphandlingar, och de är mycket, mycket välkomna.

I går då jag kom med färjan från Åland var det 80 passagerare ombord på ett fartyg som kan ta 3 000 passagerare. Det är åtminstone enkelt att hålla avstånden, men som en vän av sjöfarten är det fruktansvärt att se denna kris som branschen nu går igenom. Här är Traficoms stöd oerhört viktigt, men de pengar som riksdagen har budgeterat kommer inte räcka om krisen fortsätter vara utdragen trots att det nu finns positiva tecken om ett vaccin. Därför är det viktigt att nu förbereda en ny påfyllning av stödpotten och att regeringen också tittar på förordningen och kan förlänga den från årsskiftet till nästa år och säkerställa att pengarna räcker så att rederierna kan ta sig igenom den här jobbiga krisen.

Arvoisa herra puhemies! Toimialajärjestö Svensk Sjöfart ja Ruotsin varustamot toivoisivat samanlaista järjestelmää kuin on Suomessa. Se osoittaa, että Suomen nykyinen järjestelmä on hyvä.

Ruotsin väylämaksut ovat paljon Suomea korkeammat. Ruotsin merenkulkuvirasto ehdotti viime viikolla, että Ruotsin väylämaksuja korotettaisiin. Tämä siis keskellä polttavaa koronapandemiaa, kun osa merenkulusta taistelee olemassaolostaan. Ehdotus on erittäin huolestuttava myös Suomen ja Ruotsin väliselle merenkululle, ja olen ollut yhteydessä Ruotsin ministeriin sekä keskustellut Ruotsin suurlähettilään kanssa asiasta. Toivon myös, että asia voitaisiin ottaa esille myös hallitustasolla maiden välillä. Tämä on luonnollisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

Ruotsin päätettävissä oleva asia, mutta on tärkeää, että Ruotsin poliittisella tasolla tiedetään, että korotus vaikuttaa myös Ruotsin ja Suomen väliseen liikenteeseen. Siksi vetoan Ruotsiin, ja pyydän heitä tarkastelemaan asiaa vielä ja perumaan ehdotuksen.

Olisi sen sijaan tervetullutta Ruotsin ja Suomen väliselle merenkululle, jos väylämaksuja ainakin tilapäisesti alennettaisiin. Meidän täytyy nyt auttaa merenkulkua selviämään kriisin läpi, jotta liikenne pitkällä tähtäimellä tulee selviytymään. Se olisi tärkeää Suomen, Ruotsin ja Ahvenanmaan väliselle kanssakäymiselle.

Arvoisa puhemies! Meillä on toimiva järjestelmä Suomessa, ja puolitetut väylämaksut ovat olleet hyvällä ja toimivalla tasolla, koska ne tukevat sekä suomalaista merenkulkua että Suomen lipun alla seilaavia suomalaisia aluksia, joiden miehistö on suomalaista. Samalla tuetaan myös vientiä. Toivon, että hallitus jo nyt alkaa valmistella väylämaksujen puolittamisen säilyttämistä myös vuodelle 2022. — Kiitos.

18.01 Ari Torniainen kesk: Herra puhemies! Edustaja Löfström käytti erittäin hyvän ja asiantuntevan puheenvuoron tästä hallituksen esityksestä ja tästä tärkeästä asiasta.

Hallituksen esityksen mukaanhan väylämaksujen puolitusta jatketaan myös ensi vuonna, kuten tähänkin asti on ollut, käytännössä sieltä vuodesta 2015 lähtien. Väylämaksun alentamisen tavoitteena on keventää elinkeinoelämän, erityisesti teollisuuden, kustannusrasitteita. Tämä on tärkeää tässä vaikeassa pandemiatilanteessa. Teollisuus, etenkin vienniteollisuus, on todella, todella suurissa vaikeuksissa, ja pienetkin teot ovat isoja loppukuvassa.

Liikenne- ja viestintävaliokunta on lyhyessä ajassa käsitellyt tämän hallituksen esityksen, ja vaikka tuo valiokunnan mietintö on kovin lyhyt, niin omasta mielestäni se on kuitenkin erittäin hyvä ja selkeä. On tärkeää, että väylämaksujen puolitusta jatketaan myös ensi vuonna. Muun muassa Elinkeinoelämän Keskusliitto EK on pitänyt hyvänä hallituksen tavoitteita keventää ulkomaankaupan logistiikan kustannuksia pandemian aiheuttamassa tilanteessa. On tärkeää, että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä näin turvataan kaikin keinoin.

Toivon, että tämä hallituksen esitys menee tällaisenaan eteenpäin.

18.03 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin täytyy todeta, että se, että päätetään jatkaa väylämaksujen puolittamista, ei paranna senttiäkään suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä. Se, että kilpailukyky paranee, tarkoittaa, että pitää tehdä jotain toimenpiteitä lisää. Sen vuoksi kokoomuksen eduskuntaryhmä on esittänyt, että väylämaksujen kantamisesta voitaisiin luopua kokonaan, ja tässä edustaja Kaunisto on tehnyt erittäin hyvää työtä, ja tuen myös tätä lausumaehdotusta, minkä hän on tänään täällä keskustelussa tehnyt.

Tämä tulee sisältymään myös kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin, ja todella toivomme, että hallitus harkitsee nyt vielä omassa työssään sitä, olisiko tähän kysymykseen mahdollista puuttua. Meillä on kuitenkin lopulta aika vähän keinoja siihen, miten voidaan puuttua ja vaikuttaa teollisuuden ja meidän yritysten kuljetuskustannuksiin. Ja nyt kun kuitenkin hallituksen toimesta on aika kovalla kädellä korotettu polttoaineverotusta — ja sitäkin tulemme itse asiassa tänään vielä myöhemmin käsittelemään — niin jos ja kun halutaan kuitenkin tehdä hyvää suomalaiselle teollisuudelle ja turvata sitä, että suomalaiset työpaikat täällä tulevat säilymään, niin on minusta aivan perusteltua, että tämä kysymys käytäisiin vielä uudestaan läpi, koska kuitenkin meidän yrityksemme, meidän teollisuutemme lähte-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

vät takamatkalta suhteessa eurooppalaisiin kilpailijoihin johtuen siis siitä, että sijaitsemme täällä Euroopan perällä. Maantiede on kuitenkin sellainen asia, että sille me emme mahda itse mitään, mutta näille toimenpiteille, jotka ovat kuitenkin tämän salin käsissä, me mahdamme, ja sen takia, arvoisa herra puhemies, olemme halunneet pitää tätä kysymystä esillä.

18.05 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Väylämaksut tulivat aikanaan voimaan, vuonna 2005, ja niitä kannettiin sitten vuoteen 2015 asti täysimääräisinä, ja silloin alkoi sitten väylämaksujen puolittaminen, [Ari Torniaisen välihuuto] mikä on sitten jatkunut näihin päiviin asti. Totta kai niissä haasteissa, joissa silloin 2015 oltiin, oli hyvä linjaus se, että ne väylämaksut puolitettiin, ja se oli silloiselta hallitukselta viisas ratkaisu ja on osaltaan ollut parantamassa Suomen kilpailukykyä ja myös niissä olosuhteissa nostamassa tätä maata pois ahdingosta. Mutta nyt olisi kyllä aika luopua näistä väylämaksuista kokonaan. Korona ja muut haasteet ovat kyllä asettaneet meidän kilpailukykykymme sellaiseen jamaan, että kaikki keinot tulisi ottaa käyttöön.

Tässä jo edustaja Marttisen ja edustaja Kauniston puheenvuoroissa kuultiin näitä perusteluita, mikä vaikutus tällä kilpailukyvyllä on. Moni myös unohtaa sen, että jo pelkästään se, että meidän kauttamme kulkevat transitoliikenneyhteydet ovat kilpailukykyisempiä, aikaansaa sen, että tätä kautta alkaa kulkea tavaraa enemmän muun muassa Venäjälle ja Venäjältä, ja siitä seuraa sitten taas se, että muu talous kiihtyy ja valtion saamat maksut hyvinkin pienellä transitoliikenteen kasvulla itse asiassa kasvavat yli sen osuuden, mitä väylämaksujen poistaminen maksaisi. Siksi olisi erittäin arvokasta, että te, hallitus, tekisitte tämän toimen eli poistettaisiin väylämaksut kokonaan, jolloin saisimme jälleen yhden uuden keinon meidän vientiteollisuudellemme pärjätä ja sitä kautta tuottaa verovaroja yhteiskunnalle ja osaltaan kantaa kortta kekoon kansakuntamme hyvinvoinnista huolehtimisessa.

Edelleen väylämaksusta luopuminen tehostaisi myös kuljetuksia. Laivat voisivat piipahata useammissa satamissa, kun ne täällä käyvät, sen sijaan, että nyt joka kerta pitää käynneistä maksaa erikseen. Se tehostaisi kuljetuksia ja olisi myös ympäristöteko.

Näin ollen olemmekin tehneet sitten näitä ehdotuksia siitä, että tästä koko väylämaksusta luovuttaisiin, ja olisi kyllä hienoa, jos vaikka hallituspuolueet tässä asiassa ottaisivat järjen käteen ja liittyisivät opposition riveihin. [Suna Kymäläinen: Loikkaus!]

18.07 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kuten täällä kollegat ovat tuoneet esille, niin tämä väylämaksujen puolittaminen sinällänsä ei ole mitään uutta vaan tässä jatketaan vain jo voimassa olevaa käytäntöä ja lainsäädäntöä. Siinä mielessä, kun olen kuunnellut hallituksen puolustelua, kun on kysytty, että no millä tavalla suomalaisten yritysten kilpailukyky tuetaan, tätä on esitelty sellaisena avauksena, että ikään kuin nyt olisi jotakin uutta ja ihmeellistä tullut, jotakin sellaista, joka nyt erityisellä tavalla auttaa yrityksiä. Toinen asia, mikä näissä yhteyksissä on mainittu, on tämä sähköveron alentaminen. Täytyy muistaa, että näissä molemmissa on kysymys siitä, että suomalaiset yritykset eivät saa tässä mitään erityistä kilpailuetua verrattuna kilpailijamaihin vaan nämä suomalaiset yritykset, jotka maantieteellisen ja ilmastollisen sijaintinsa takia ovat näissä olosuhteissa, pääsevät ikään kuin pikemminkin sille samalle viivalle, [Suna Kymäläisen välihuuto] ja se on tietenkin hirveän tärkeätä, koska tällä hetkellä ollaan pahasti takamatkalla — tällä hetkellä ollaan pahasti takamatkalla, nyt päästään samalle viivalle. Näissä kummassakaan ei ole kysymys siitä, että me menisimme edelle, että nämä olisivat jollakin tavalla niin kuin kilpailukykyä parantavia verrattuna näihin verrokkimaihin, vaan pikemminkin siitä, että nyt edes pääs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

tään siltä samalta viivalta lähtemään näitten meidän kilpailijamaitten yritysten kanssa. Tämä on minun mielestäni huomioitava niin tässä kuin myöskin sitten tässä sähköveron alentamisessa, joita molempia hallitus on halunnut pitää erityisinä toimenpiteinä, kun on puhuttu yritysten kilpailukyvyn parantamisesta.

Täällä kokoomuksen puheenvuorossa on tuotu hyvin esille se, että kokonaisuutena tämä väylämaksun poistaminen olisi sellainen, joka olisi meidän yrityksillemme tätä kilpailutilannetta parantava. Ja tietysti täytyy muistaa se, että tämä nykyinen väylämaksujärjestelmä aiheuttaa varmastikin sen, että näitä poikkeamia satamiin ei tehdä niin useita ja kuljetusten teho kärsii, ja siinä mielessä voi sanoa, että ympäristönkin kannalta olisi järkevämpää, jos samalla keikalla voisi ottaa useampia lasteja kuljetettavakseen ja nämä väylämaksut eivät olisi se asia, minkä takia sitten niitä satamassa käyntejä välteltäisiin.

Toivonkin, että tässä päästäisiin siihen, että meillä tulevaisuudessa tosiaan pystyttäisiin kokonaisuudessaan poistamaan nämä väylämaksut. Ihan oikeasti nyt hallitukselta odotetaan niitä toimenpiteitä, jotka antavat suomalaisille yrityksille kilpailuetua eli siis parantavat sitä tilannetta, ei niin, että me olemme suurin piirtein samoilla viivoilla kuin tähän mennessä on oltu, takamatkalla, vaan oikeasti tulisi niitä suomalaisten yritysten kilpailukykyä parantavia esityksiä.

Itsessään tietenkin, totta kai, on parempi viedä tätäkin asiaa eteenpäin, jatkaa edellisten hallitusten työtä, mutta tosiaankin varmaan KD:n eduskuntaryhmä sitten vielä harkitsee sitä, menemmekö mukaan myöskin tuohon lausumaan. Pidän sitä erittäin todennäköisenä, että kannatamme myös sitä.

18.10 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Tähän edelliseen puheenvuoroon on välttämätöntä todeta se, että emme me ole hallituksessa väittäneet, että tämä väylämaksujen puolitus ja esitys ensi vuoden osalta puolittamisesta olisi mikään uusi keksintö tai meidän oma keksintömme. Emme me ole sellaista väittäneet, toisin kuin edustaja Essayah siellä puheenvuorossaan totesi. Tämä on yksi tapa edistää ja tukea meidän merenkulkuamme. Ja todellakin, täällä tuotiin esille, että väylämaksujen puolittamisella emme ole samalla viivalla muiden kanssa, mutta, edustaja Essayah, jos väylämaksut poistettaisiin kokonaan, olisimme jälleen samalla viivalla ulkomaalaisten toimijoiden kanssa. Se hyödyttäisi yhtä lailla Bahaman lipun alla purjehtivia merenkulkijoita kuin kotimaisia. Sen vuoksi tämän koronan aikana, kun näitä monia erilaisia tukitoimenpiteitä tehdään ja toteutetaan, olemme valinneet sen linjan, että pyrimme ennen kaikkea tekemään niitä toimenpiteitä, joilla pystymme kotimaisia varustamoita ja ylipäätänsäkin merenkulkua tukemaan. Tästä hyvänä esimerkkinä on viime viikolla esitelty merenkulun tuki, jossa kaikki tuo hyöty, johon valtio satsaa, menee kotimaisille merenkulkijoille. Tämä on meiltä aivan tietoinen valinta. Me haluamme tukea teollisuutta ja elinkeinoelämää sekä Suomen kilpailukykyä kompensoimalla kauppamerenkululle ja sen kuljetusasiakkaille aiheutuneita tulojen menetyksiä ja kannattavuushaasteita.

Varmasti paljon on tehtävää, ja kuten täällä edustaja Löfströmkin totesi, on varmasti syytä katsoa ensi vuoden osalta tämänkin esityksen kaltaista toimenpidettä kuten myös tuota edellistä, jonka tuen — HE 209, merenkulun tuki — äsken mainitsin. Mutta nämä ovat esityksiä, joita me eduskuntana odotamme toki ministeriöltä, ja teemme sitten työmme sen pohjalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

Mutta vielä tähän loppuun haluan korostaa: Väylämaksujen kokonaan poistaminen hyödyttää yhtä paljon ulkomaalaisia toimijoita kuin kotimaisia toimijoita. Tämä ei tee meille minkäänäköistä etumatkaa verrattuna siihen, mitä tämä puolittaminen on.

18.13 Ville Kaunisto kok: Arvoisa puhemies! Täällä on vähän protektionismin henkeä ilmassa. Kun me mietimme, miten Suomi maailmassa asemoituu vapaassa kilpailussa, [Sunna Kymäläinen: Korona-aikana!] niin kyllä minä itse toivon, että me emme siinä mielessä lähde sille tielle. Mutta ymmärrän varmasti näitäkin argumentteja tietyllä tavalla.

Haluan nyt tässä korostaa, että hallituspuolueiden edustajat ovat tässä kesästä lähtien korostaneet, että ne vahvat toimet, joilla teollisuutta tuetaan, ovat nimenomaan sähköveron laskeminen EU-minimiin ja väylämaksujen puolituksen jatkaminen. Sähköveron EU-minimi oli jo hallitusohjelmassa, se ei ole minkäänäköistä reagointia tähän hätään, minkä korona on tuonut. Ja kyllä se niin vaan on, että jos väylämaksun puolitusta jatketaan, niin se on jatko, se on vanhan halaamista. Se ei ole uuden tekemistä.

Kuten edustaja Marttinen tässä hyvin sanoi ja kuvaili, niitä keinoja ei ihan hirveästi ole, niin että siinä mielessä olen hieman pettynyt. Väylämaksu rasittaa vientiä, tuontia ja kauttakululiikennettä, ja kansainvälisillä maksuilla ja veroilla on iso merkitys yritysten sijoittumiselle ja sitä kautta suomalaisten työpaikoille. Tämä on hyvä aina muistaa. Edustajat Marttinen, Kopra, Essayah ja Laakso tässä ovat mielestäni nostaneet hyviä pointteja minun ajatusteni tueksi, ja olen iloinen, että tämä keskustelu jatkuu jo toista kertaa täällä salissa hyvin rakentavassa hengessä.

Mielestäni tässä olisi nyt olennaista suhteuttaa tämä 50 miljoonaa euroa, mitä väylämaksun poistaminen maksaisi. Onko se kohtuuton? Jos me sillä pystymme varmistamaan yritysten pärjääminen tässä haastavassa ajassa, tuomaan sitä kilpailukykyä, mistä me kaikki täällä puhumme, ja sitä kautta Suomeen hyvinvointia, niin onko se kohtuuton? Mielestäni ei.

18.15 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin edustaja Kaunisto tuossa totesi, kyllä näin on kuitenkin ollut. Edustaja Kymäläiselle tässä haluan vastata, että aina, kun olemme kysyneet, mitä hallitus on tehnyt yritysten kilpailukykyyn eteen, niin silloin nostetaan tämä sähkövero ja nämä väylämaksut esille. Kun muistelen sitä valtionvarainministeriön infoa tulevan vuoden budjetista, niin kyllä valtionvarainministeri Vanhanen silloin hehkutti tätä väylämaksuasiasiaa ja sitten toisaalta tätä sähköveroasiasiaa. Ensin ajattelin, että niin no, tämä väylämaksuasiasia nyt jatkaa sitä entistä. Sähköveron kohdalla se on tietenkin hienoa, mutta siinä tullaan sille samalle tasolle, millä meidän eurooppalaiset kilpailijamme ovat jo tällä hetkellä, elikkä ei anneta mitään erityisempää kilpailuetua. Siinä mielessä ajattelen, että kyllä kuitenkin sentyyppistä argumentointia hallituksen puolelta on ollut, että nämä nyt olisivat erityisiä toimenpiteitä, aivan tämmöisiä erikoislaatuksia ja erityisiä toimenpiteitä, suomalaisille yrityksille. Ja kun on kysytty, että no mitä ne toimenpiteet ovat, niin näitä kahta on toistamasta päästyä toistettu. Että ei ole tullut mitään muita esityksiä, ja kun on odotettu, olisiko nyt sitten joitakin avauksia esimerkiksi vaikkapa paikalliseen sopimiseen tai olisiko jotain sellaista, millä oikeasti voitaisiin katsoa yritysten kilpailuasetelmaa paremmaksi, niin sellaisia ei sitten ole tullut. Nämä kaksi asiaa ovat ne, jotka toistuvat puheissa kerrasta toiseen. Siinä mielessä tätä kritiikkiä mielestäni tässä nyt on ihan aiheellistakin nostaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

18.17 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Totta kai opposition tehtävä on antaa kritiikkiä. Tosin en ymmärrä, minkä takia on kritiikin paikka tällaisessa asiassa, jossa siis olemme jatkamassa tätä väylämaksun puolitusta. Pahempi paikka olisi tietenkin, jos tätä lakiesitystä ei olisi tehty, ettemme voisi olla tätä asiaa tässä lainkaan käsittelemässä. Kuten aiemmassa puheenvuorossani totesin, tämä merenkulun tukeminen koostuu useista eri toimenpiteistä: tämä on yksi sellainen, ja kuten totesin, niin muun muassa merenkulun tuki on toinen sellainen.

Olemme kyllä varmasti kaikki tässä salissa samaa mieltä siitä, että suomalaista elinkeinoja ja teollisuutta ja kilpailukykyä täytyy tukea, mutta olen ymmärtänyt niin, että oppositiosta on annettu hallitukselle aika lailla kritiikkiä siitä, että rahaa koronatuken kättämiseen käytetään liikaa, että me velkaannumme liikaa. [Ville Kaunisto: Ei lähdetä tähän!] Tässä asiassa kuitenkin sitten halutaan tehdä sellaisia esityksiä, joissa ikään kuin väylämaksujen kokonaan poistamisen osalta oltaisiin tekemässä kädenojennusta myöskin ulkomaisille toimijoille. Tämän koronan aikana mielestäni kotimaisuutta ja kotimaisuusastetta ei voi kyllin korostaa. Tästä olemme käyneet — otan esimerkin vaikka Lapin matkailun osalta — lukemattomia keskusteluita. Meillä on, totta kai, erityinen tarve pitää suomalaisia toimijoita niin sanotusti hengissä tämän covid-19-tilanteen aikana.

Me valiokunnassa kuulumme asiantuntijoita, ja totta on, että siellä kuulemisessa osittain on toivottu pidemmälle meneviä myönnytyksiä väylämaksujen maksamiseen, mutta kuten totesimme, nämä eri tukimuodot tulevat sen kokonaisuuden tässä tekemään. Varmasti paljon olisi tehtävää, mutta näistä palasista se tuki koostuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että käsittelyssä on tämä väylämaksut.

18.19 **Matias Marttinen kok:** Arvoisa herra puhemies! Täällä edustaja Kymäläinen viitasti opposition suuntaan toteamalla näin, että olemme olleet huolissamme myös tästä velanotosta. Niin todella olemme olleet, ja tältä osin nyt, kun esitämme tätä väylämaksujen poistamista, olemme tehneet siitä oman esityksen vaihtoehtobudjetissamme, myös siitä, miten se tullaan kattamaan, joten tältä osin huoli pois.

Herra puhemies! Kun tässä edustaja Kymäläinen otti esille myös tämän Lapin matkailun, niin totean vain aivan loppuun, että nyt kun käsittelemme tätä liikenteen kokonaisuutta, niin mitä jos sen sijaan, että sinne katsotaan uusia tukitoimenpiteitä, laatisitte selkeät, hyvät matkustusohjeet, joiden kautta matkailijat pystyvät Lappiin matkustamaan. [Puhemies: Pysytään tässä asiassa!] Tämä viesti on ollut aivan selkeä siltä osin, ja luulen, että siinä kyllä hallituksella olisi nyt paikka hoitaa läksyt kuntoon.

18.21 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Kun tämä väylämaksujen poisto todellakin olisi sen 50 miljoonaa euroa, niin täytyy muistaa, että meillä kun taloudessa tehdään sellaisia kuluja, joista on tulossa tulevaisuudessa tuloja, niin silloin tämäntyyppisten kulujen voimaansaattaminen ei ole lyhytnäköistä eikä varmastikaan olisi valtion varojen tuhlausta. Elikkä meillä on erilaisia kuluja, mitä budjetin kautta tehdään, ja niistä osa on sellaisia, että ne ehdottomasti kertyvät tulevaisuudessa myöskin tuloina. Mutta valitettavasti hallituksella on ollut paljon sellaisia julkisen talouden kuluja, jotka eivät sinällensä ole tuomassa niitä tuottoja tulevaisuudessa vaan pikemminkin ovat lisäämässä kuluja entisestään sitten jatkossa. Ja toki joskus on niin, että budjeteissa tehdään hyvin lyhytnäköisiä säästöjä, joista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2020 vp

itse asiassa tulevaisuudessa kertyy enemmän kuluja kuin ovat ne säästöt, mitä siinä hetkessä tehdään. Elikkä on ymmärrettävä silloin, kun tehdään satsauksia, että meillä on sentyyppisiä satsauksia, jotka tulevat moninkertaisesti takaisin: ne tulevat tuottoina, ne tulevat näitten yritysten kilpailukyvyn parantumisena, ne tulevat sitä kautta lisätyöpaikkoina, ne tulevat verotuloina. Eli siinä mielessä voisi sanoa, että eivät kaikki kulut, joista me puhumme täällä salissa, ole sillä tavalla yhteismitallisia.

18.22 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa puhemies! Tässä edustajat Essayah ja Marttinen puhuivat mielestäni asiaa, ja en lähde siihen enempää lisäämään. Haluan vain todeta, että kun tätä mahdollisuutta keväällä ministeriössä tutkittiin ja silloin asiantuntijalausuntoja pyydettiin, niin yli 90 prosenttia asiantuntijalausunnoista kannatti väylämaksujen poistoa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.